

# Чому цигани кочують?

Олег Паламарчук

Один чоловік все життя прагнув розв'язати дивне як для нього, селянина, питання: чому цигани мандрують по світу? Міркував собі: "Люди як люди, а не всидять на місці. Взяти мене, наприклад, то я вріс, мов дуб столітній, корінням у свій ґрунт. Маю сім'ю і господарство. Земля — мати моя, годувальниця".

— Чоловіче, — сварилася з ним дружина, — та чи тобі гризоти нема більше? Цигани в голові! Запрягай коней — і гайда до роботи, бо сонце на місці не стоїть...

Вийшов господар на подвір'я, а тут як на те — цигани. Справжні. Табором ідуть. "На ловця і звір біжить", — зрадів чоловік і запросив одного до хати. Налив йому чарку, а далі каже:

— Чуєш, цигане, поясни мені: чого ви блукаєте світами, не нагрієте місця собі?

Циган відповідь давати не квапився. Налив собі ще одну чарку, закусив добре і аж тоді почав:

— Це на наш народ таке закляття накладено з часів першого цигана Ілонта...

— Ну, ну, — підганяв його чоловік, жадібно схоплюючи кожне слово в передчутті розгадки.

— Гарний, сильний був наш пращур. А які пісні він співав! Всю душу перевертав ними, поціляючи у саме серце. Причарував циган Ілонт своїм голосом доньку всемогутнього мага-чорнокнижника карооку ворожку Пері.

"Не рівня ти нам!" — відмовив йому маг-чорнокнижник.

"Тоді я викраду її!" — вирішив Ілонт. Але юнак був такий бідний, що спершу довелося потайки вивести з конюшні мага найпрудкішого скакуна.

І подалася ворожка Пері з ним світ за очі. Не зміг батько завернути доньку. Тоді вдався до чаклунства і наклав заклинання не тільки на Ілонта з Пері, а й на всіх їхніх нащадків, щоб довіку кочували світами, місця собі не знаходили. Ось із того часу й несемо свій хрест, — закінчив циган історію-легенду про свій народ, вищідив рештки горілки. — Від матері Пері наші жінки перейняли ворожіння, а від батька Ілонта — сміливість, ну, і конокрадство у нас родове. І пісні — за традицією...

Господар подякував циганові за цікаву розповідь, дав на дорогу хліба, ще раз про себе повторив почуте, щоб добре запам'ятати, і, не кваплячись, пішов до стайні. Глип — а коней нема.

— Обікрали, обікрали! — галасував він, бігаючи селом.

Та циганів — і сліду не зосталось. Кидався чоловік, мов риба в сітях, але бачить, що нічого не вдіє, то й махнув рукою.

"Пропало добро. Зате задовольнив нарешті свою цікавість, зрозумів, чому цигани кочують. А істина, кажуть, дорого коштує", — втішив себе селянин і найнявся до пана відробляти украдені коні.